



## KİVDF

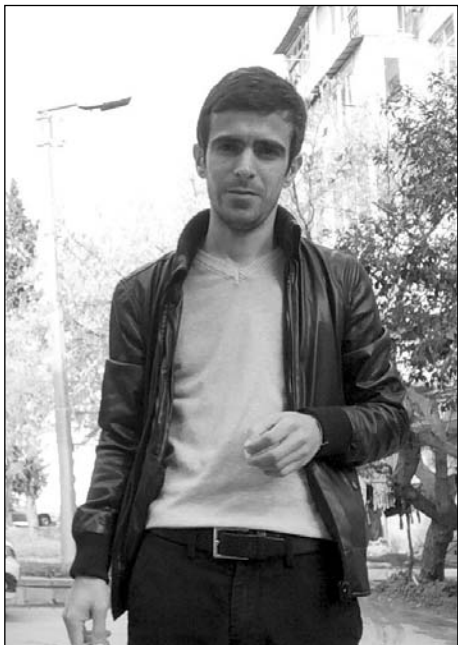
Layihənin istiqaməti:  
"İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi"

20 Yanvar Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsidir. Düz 26 il bundan öncə SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycanla bağlı apardığı qərəzli siyasət, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün pozulması cəhdləri, yerli rəhbərliyin xalqımızın mənafehinə zidd mövqeyi ilə barışmayan dinc əhali küçələrə çıxaraq mövcud rejimə öz etirazlarını bildirib.

Lakin SSRİ rəhbərliyi xalqın haqlı etiraz səsinə eşitmək, ədalətli qərar qəbul etmək əvəzinə, öz qoşunlarını paytaxt Bakıya yeridib. Xüsusi təyinatlı dəstələr ağır zirehli texnikadan və odlu silahlardan istifadə edərək dinc aksiya iştirakçılarını qətlə yetirməyə, onlara qarşı müxtəlif vəhşiliklər törətməyə başlayıblar. Hadisə baş verən gün Azərbaycan xalqı ağır iflic vəziyyətinə və informasiya blokadasına salınıb, radio, televiziya susdurulub, televiziyanın enerji bloku silahlı hərbiçilər tərəfindən partladılıb, mətbuatın nəşrinə qadağa qoyulub. Beləliklə də Bakıda törədilən qətləmdən, rus qoşunlarının dinc-əhaliyə insanlara qarşı qəddarlığından bütövlükdə Azərbaycan xalqının, həmçinin dünya ictimaiyyətinin xəbər tutması qeyri-mümkün olub. Görünməmiş qəddarlıqla keçirilən cəza tədbirləri nəticəsində heç bir günahı olmayan 131 nəfər mülki şəxsi küçələrdə, evlərində, avtomobillərində, iş yerlərində qətlə yetirilib, 744 nəfər yaralanıb, 841 nəfər qanunsuz həbs olunub.

Bu hadisə sovet rejiminin törətdiyi ən qanlı faciələrdən biri və dinc əhaliyə qarşı yönəlmiş vəhşi bir cinayət hadisəsi kimi tarixə düşüb.

Həmin hadisələr zamanı həlak olan mərd, qorxmaz, vətənpərvər Azərbaycan oğullarından biri də Tofiq Babaxan oğlu İsmayılovdur. O, 5 yanvar 1956-cı ildə Yardımlı rayonunda anadan olub. Sonradan ailəsi ilə birlikdə əvvəl Qaradağ rayonunun Müşfiqabad qəsəbəsinə, ardınca isə Nəsimi rayonundakı 4-cü mikrorayon ərazisinə



Tofiq İsmayılovun oğlu  
Rəşad İsmayılov

köçüblər. Ailədə on uşağdan üçüncüsü olan T.İsmayılov 1970-ci ildə buradakı 111 sayılı orta məktəbin səkkizinci sinfini bitirib. 1971-73-cü illərdə peşə məktəbində təhsil alıb, dərzi sənətinə yiyələnib. Öz sənəti ilə yanaşı, müxtəlif sahələrdə əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan T.İsmayılov 1982-ci ildə Qızbəş İsmayılova ilə ailə həyatı qurub. Bu evlilikdən onun 1983-cü ildə qızı Rəna, 1985-ci ildə oğlu Rəşad dünyaya gəlib. Təbiətən sakit, ciddi, işgüzar, dürüst insan ki-

# 20 Yanvar - Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsi

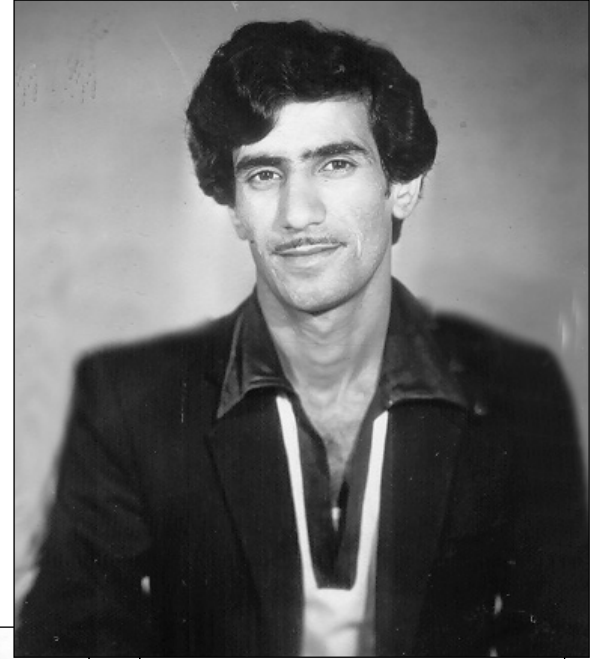
## Bu səhifəni öz qanı ilə yazan vətənpərvər Azərbaycan oğullarından biri də Tofiq Babaxan oğlu İsmayılovdur

mi tanınan, ailəsinə və Vətəninə sonsuz hisslərlə bağlı olan T.İsmayılova qohum-əqrəbəsi, dost-tanışı da xüsusi hörmət bəsləyiblər. O, hər zaman ədalətsizliyə və haqsızlığa qarşı olduğu üçün 1980-ci illərin sonundan etibarən SSRİ rəhbərliyinin azərbaycanlılara yönəlik siyasətini, erməni iddialarına dəstək vermesini də qəbul etməyib. Elə buna görə də dostları ilə birlikdə etiraz aksiyalarına qoşulub, Vətəninin xalqlar həbsxanasından qurtulması, azadlığa, işıqlı sabahlara qovuşması üçün əlindən gələni, bacarığını əsirgəməyib. 1990-cı ilin yanvarın 19-dan 20-ə keçən gecə də meydana toplaşan dostlarını tərk etməyib, sona qədər onların yanında olub. Rus qoşunlarının zirehli texnikadan, odlu silahlardan atəş açaraq dinc aksiyaları dağıtması zamanı qəhrəmancasına həlak olub, şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Şəhidin oğlu Rəşad İsmayılov atası barədə danışarkən onunla bağlı çox az, əsasən də uşaqlıq xatirələrinin olduğunu söylədi. Qeyd etdi ki, uşaq olarkən atasının ona

həyat yoldaşla birgə yaşayırdı. Bundan başqa, ümummilli lider Heydər Əliyevin 2000-ci il yanvarın 17-də imzaladığı fərmanla 1990-cı il 20 Yanvar hadisələri zamanı həlak olanlara, o cümlədən atam Tofiq İsmayılova "20 Yanvar Şəhidi" fəxri adı verilib. Prezident İlham Əliyevin 2006-cı il yanvarın 19-da imzaladığı fərmanla isə 20 Yanvar şəhidinin ailəsi üçün Prezident təqaüdü təsis edilib. Bu fərmandan irəli gələrək, bizim ailəyə də ayda 300 manat məbləğində Prezident təqaüdü verilir".

R.İsmayılov qeyd etdi ki, hər il atasının doğum və vəfatı günündə, eləcə də əlamətdar günlərdə ailə üzvləri ilə birlikdə onun Şəhidlər Xiyabanındakı məzarını ziyarət edir, Azərbaycanın azadlığı, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların hamısının ruhuna dualar oxuyurlar.



Şəhid Tofiq İsmayılov

ciyəsinin xalqımızın tarixində yeri və rolu, bu faciənin əbədiləşdirilməsi və bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırılması yönündə mühüm işlər görülüb. Ulu öndər H.Əliyevin 1994-cü il yanvarın 5-də 20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi ilə bağlı verdiyi fərmanda Milli Məclisə faciəyə tam və əsaslandırılmış siyasi-hüquqi qiymət verilməsi tövsiyə olunub. Milli Məclis 1994-cü il martın 29-da 1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında qərar qəbul edib. Bununla da ümummilli lider H.Əliyevin təşəbbüsü və təkidi nəticəsində 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində hüquqi-siyasi qiymət verilib. Ulu öndərin daha bir təşəbbüsü ilə Bakı şəhərinin ən hündür yerində yerləşən Şəhidlər Xiyabanında Azərbaycanın azadlığı uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsinə möhtəşəm "Əbədi məşəl" abidə-kompleksi ucaldılıb.

Ümummilli lider H.Əliyevin həyata keçirdiyi bu siyasət hazırda ölkə başçısı İ.Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirilməkdədir. Son illərdə 20 Yanvar şəhidlərinin ailələrinə, əlillərə dövlət hesabına fərdi və yaşayış evləri inşa olunub, minik avtomobilləri ilə təmin edilib, birdəfəlik yardımlar verilib. 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin davamı kimi 2010-cu ildə metronun "20 Yanvar" stansiyasının üzərindəki daşda xatirə kompleksi də yaradılıb. Kompleksin üzərində 20 Yanvar faciəsi zamanı həlak olanların adı və soyadı qızılı hərflərlə həkk olunub. Bu günlərdə isə 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərin sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə Prezident İ.Əliyev tərəfindən daha bir fərman imzalanıb. Həmin fərmanla 20 Yanvar hadisələri zamanı əlil olmuş şəxslərə verilən Prezident təqaüdünün aylıq məbləği 10 faiz artırılıb.

Son olaraq bildirik ki, bu gün Azərbaycan xalqı və dövləti azadlıq uğrunda canlarını qurban edən şəhidlərimizin, cəsur Vətən övladlarının qəhrəmanlıq mübarizəsini çox böyük hörmət və ehtiramla əziz tutur, onların igidliyini daim yüksək qiymətləndirir.

Rufik İSMAYILOV

*Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütəli İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyəsi əsasında hazırlanıb.*



Tofiq İsmayılov dostları ilə

göstərdiyi nəvaziş, atasının davranışı kino lenti kimi indi də gözləri qarşısında canlanır: "Mən çox balaca idim. Cəmi 5 yaşım var idi. Amma atamla təmasım, ailəmizdə davranışı azacıq da olsa yadımdadır. Ondən mənə qalan bu cür şirin xatirələr və sağlığında qazandığı xətir-hörmətdir. Atamın tay-tuşları, dostları onun barəsində həmişə müsbət fikirdə olublar, elə indi də elədir. Həm onlarla, həm də anamla söhbətlərimdən atamı sanki yenidən kəşf edir, cismən yanımda olmayan bu insanı daha yaxından tanımağa başlayıram. Təbii ki, onun oğlu kimi barəsində eşitdiklərimdən qürur duyuram. Onun azadlıq fədaisi olması, ölkəsini, xalqını, millətini azad görmək istəməsi, sadəcə azərbaycanlı kimi bu yolda etdikləri də qürurvericidir. Düzdür, ilk vaxtlar bunu o qədər də anlamırdım, başa düşmək olmur. Mənə elə gəlir ki, heç kim valideyn itkisi ilə asanlıqla barışa, onun yoxluğunu qəbul edə, bundan irəli gələn ağrı-acını heçə sayı bilməz. Lakin onun eməlinin müqəddəsliyini dərk edəndə, xalqın daha da xoşbəxt yaşaması üçün canından keçdiyini fikirləşəndə bütün ağrı-acıları unudulur. Anam, bacım, yaxın qohumları, həmçinin mən də onunla fəxr edir, qürur duyuruq, ruhunu hər zaman hörmətlə anırıq".

R.İsmayılov deyir ki, atasının şəhid olmasından sonra dövlətin dəstəyi onların üzərində olub: "Atam şəhid olandan az bir müddət sonra Nəsimi rayonundakı 4-cü mikrorayon ərazisində bizim ailəyə fərdi mənzil verdilər. İndi həmin evdə anam və

Məlumat üçün onu da əlavə edək ki, 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrindən sonra Azərbaycan xalqı birlik-bərabərlik nümayiş etdirib. Ölkəmizin bütün rayonlarında və Bakıda izdihamlı matəm mitingləri keçirilib, 3 günlük matəm elan olunub. Bakıda keçirilən matəm mərasimində bir milyondan çox insan iştirak edərək şəhidləri ilə vidalaşdı. Bu hadisə Azərbaycan xalqının azadlıq səsi, haqq, ədalət, demokratiya və müstəqillik uğrunda mübarizə əzmi kimi bütün dünyada tanınıb. O zaman SSRİ rəhbərliyi nə qədər çalışsa da, Azərbaycan xalqının iradəsini, mübarizə ruhunu sındıra bilməyib, sovet siyasi sistemi süquta uğramaqda davam edib. Məhz 20 Yanvardan başlayaraq Azərbaycan xalqı SSRİ-nin tərkibində ədaləti bərpa etməyin qeyri-mümkünlüyü və milli haqlarımıza obyektiv yanaşma nümayiş olunacağına öz inamını birdəfəlik itirib. Xalqın bu ağır günlərində ümummilli lider H.Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəsinə gələrək xalqla birgə olduğunu bildirib, 20 Yanvar faciəsinə siyasi qiymət verib, onun hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd olduğunu, mərkəzin və o zamankı respublika rəhbərlərinin günahı üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv olduğunu bəyan edib.

1993-cü ildə ulu öndər H.Əliyev yenidən siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra 20 Yanvar faciəsinin baş verməsinin səbəblərinin araşdırılması və onu törədənlərin məsuliyyətə cəlb olunması məsələsi istiqamətində mühüm addımlar atılıb. 20 Yanvar fa-